

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚA-ȚI!

Tribuna Sibiului

ORGAN AL COMITETULUI JUDEȚEAN SIBIU AL P.C.R. ȘI AL CONSILIULUI POPULAR JUDEȚEAN

ANUL III

nr. 790

Duminică

6 septembrie

1970

4 pagini

30 bani

În industria județului

Bilanț rodnic după opt luni de activitate

Colectivele de muncă din întreprinderile industriale ale județului Sibiu, în dorința de a îndeplini și depăși sarcinile de producție din acest ultim an al actualului cincinal, au reușit să obțină la finele celor opt luni de activitate rezultate pozitive la principalele indicatori de plan. Astfel, producția globală industrială a fost îndeplinită în proporție de 101 la sută, obținându-se suplimentar peste prevederile planului importante cantități de produse. Față de aceeași perioadă a anului trecut, volumul producției globale este mai mare cu peste 500 milioane lei, ceea ce corespunde unui ritm de creștere de 6,8 la sută.

Este deosebit de semnificativ faptul că productivitatea muncii, indicator de sinteză care reflectă eficiența muncii depuse în procesul de producție, a fost îndeplinită în proporție de 101 la sută, iar față de realizările anului trecut prezintă o creștere de 8 la sută. Pe această bază a fost posibil ca sporul de producție obținut în această perioadă să se realizeze în întregime pe seama productivității muncii.

Printre întreprinderile care și-au adus o contribuție mai mare la obținerea acestor frumoase realizări menționăm: Uzina mecanică Mirsa, care și-a depășit planul producției globale cu 46 milioane lei, U.M.M.N. Copșa Mică, cu 33 milioane lei, Întreprinderea de extracție gaz metan, cu 13 milioane, Întreprinderea de exploatare conducte magistrale gaz metan, cu 22 milioane, uzina „Independența” Sibiu, cu 8 milioane, „Libertatea” Sibiu, cu 7 milioane, Uzinele textile Cîsnădie, cu 8 milioane și altele.

Indicatorul producția marfă vîndută și încasată a fost îndeplinit în proporție de 103 la sută, livrîndu-se suplimentar diverșilor beneficiari interni și externi produse ce depășesc valoarea de 230 milioane lei, concretizate în 410 tone acid sul-

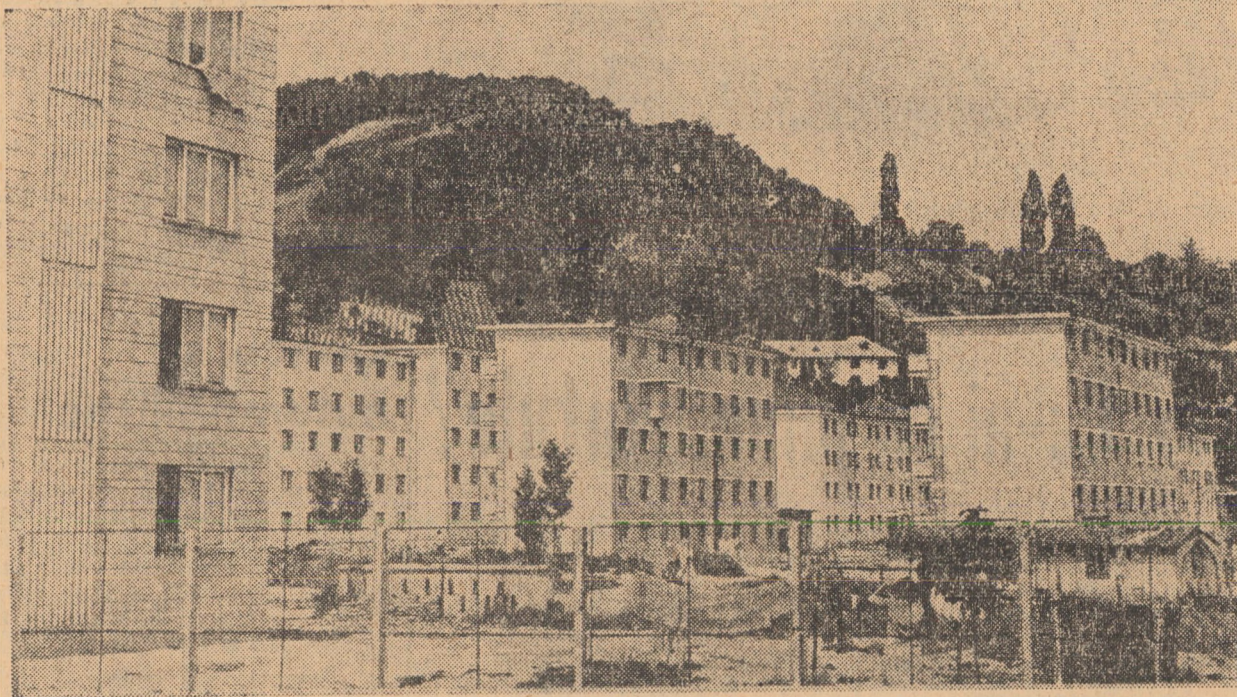
furic, 38 000 m³ geamuri trase, 984 m³ cherestea răsinoasă, 222 m³ m³ țesături de lînă și mătase, 61 200 bucăți tricotate, 252 m³ prefabricate din beton armat și multe alte produse. Fără îndoială că pentru depășirea planului la acest indicator s-au depus eforturi sustinute în majoritatea întreprinderilor industriale, însă realizările nu sînt de natură să ne satisfacă pe deplin întrucît la sfîrșitul celor 8 luni de activitate mai era un număr de 959 contracte neonorate, a căror valoare se ridică la 140 758 mii lei. În același timp continuă să se execute unele produse care nu au desfacerea integral asigurată, creîndu-se imobilizări de produse refuzate de beneficiari sau stocate în magazinele întreprinderilor. Trebuie să arătăm în acest sens că numai refuzurile pentru calitatea necorespunzătoare a produselor se ridică în această perioadă la o valoare de peste 14 milioane lei, ponderea fiind deținută de Combinatul de pielărie Sibiu (2 856 mii lei), Combinatul Textil Sibiu (2 514 mii lei), U.P.A. Sibiu (2 229 mii lei), „Emilul roșu” Medias (1 419 mii lei) și altele. De asemenea, mai sînt unele unități care, deși și-au realizat în ansamblu indicatorii valorici de plan, nu și îndeplinesc planul fizic sortimental, creînd astfel perturbări în procesul de producție-circulație, cu efecte negative asupra situației financiare atât în activitatea proprie cît și în cea a unităților beneficiare. Printre unitățile care sistematic au restanțe în realizarea sortimentelor amintim: uzina „Independența” care nu a realizat 6 sortimente, ceea ce a generat neonorarea a 114 contracte scadente, în valoare de aproape 27 milioane lei, „Automecanica” Medias nu realizează 4 sortimente, Uzina mecanică Sibiu 5 sortimente și altele.

În lumina indicatorilor trasate de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din iunie 1969 de a se livra la export cît mai multe produse, întreprinderilor industriale din județul nostru le revin în acest an sarcini sporite. Cu toate acestea, din cele 39 întreprinderi cu plan de export, 11 nu și-au realizat planul, influențînd negativ situația pe județ, conducînd la o îndeplinire doar în proporție de 61,9 la sută. Această stare de lucruri se

(Continuare în pag. 4 II-a)

IOAN FOLEA

director al Direcției județene de statistică Sibiu

Din noul peisaj medieșan

„Secția de mecanizare nr. 3 Noerich din cadrul I.M.A. Agnita s-a situat pe primul loc în întrecerea socialistă”. Vestea a adus-o șeful de secție, Ilie Botoș. El a ținut să facă „bodie-ților” o surpriză, cu atât mai mult, cu cît, deși au desfășurat o muncă neobosită în acest an, nici unul nu s-a așteptat ca tocmai ei să ajungă în fruntea întrecerii. Încă din primele zile, de la prima cifră înscrisă în planul de producție, și-au dat seama că bălăla nu va fi de loc ușoară. Multe din secțiile de mecanizare aveau posibilități mai mari de realizare a indicatorilor de plan. Există totuși în fiecare om harnic dorința de a depăși, de realizare pe zi ce trece a unor succese cît mai mari. Această dorință i-a determinat și pe mecanizatorii din Noerich, pe Ion Ganea, Wilhelm Schuster, Ioan Adam, Friedrich Schuster, Ioan Răfălel, Friedrich Hans, deopotrivă pe toți, în frunte cu șeful de secție, să-și organizeze cît mai bine munca, să îngrijească și să fo-

losească rațional mașinile. Pe lângă lucrările agricole executate, începînd de la pregătirea și întreținerea recoltei și pînă la stringerea producției, ei au efectuat o serie de transporturi la terți beneficiari, înscrind sume tot mai mari la capitolul veniturilor. De

ELOGIU MUNCII

La începutul anului și pînă în prezent secția a realizat un venit total de 435 000 lei față de 380 000 lei, cît a fost planificat.

Se cade deci să aducem un elogiu muncii bine organizate, plină de dăruire, prin care „flăcăii” acestia, au făcut ca pămîntul să dea rod bogat. Ei au executat arături pe 700 ha și au discuit o suprafață

de 1 300 ha; au plantat cartofi pe 80 ha; au semănat 240 ha cu porumb și alte culturi; au aplicat îngrășăminte chimice pe 2 100 ha și au recolat 1 700 tone mazăre verde pentru sectorul zootehnic. Mai pot fi consemnate aici și cele 5 400 ore transporturi.

În ziua cînd am vizitat secția tractoristă erau preocupati de pregătirea solului în vederea însămînțării. În toamna acestui an ei au de însămînțat 450 ha cu grâu și 120 ha cu orz. Pentru o puternică fertilizare a solului și început masiv transportul îngrășămintelor naturale. Cu 13 tractoare se execută arături pentru însămînțări la brigada din Ghijșa de Jos. Mai bine de 170 ha au și fost arate, în parcul de mașini, sub îndrumarea mecanicului de întreținere Gheorghe Adam, se făceau reparații la ultimele grupe cu discuri. Semănăturile, ca și celelalte utilități, se aflau gata pregătite pentru „ofensiva” de toamnă, care la Noerich are un bun demaraj.

P. BADEA

Noutăți laudabile la „Independența”

Prestigiul dobîndit de-a lungul anilor de vechea uzină constructoare de mașini sibiene o situează în primele rînduri ale industriei noastre naționale. Acum, la joncțiunea dintre două cincinale, am surprins aici cîteva aspecte din preocupările celor care în fiecare zi găsesc noi modalități de a spori eficiența muncii lor. Le notăm ca simbol al ineputabilei energii și dorințe de ascensiune.

Un colectiv de tineri ingineri, în frunte cu Cornel Popescu, lucrează la experimentarea unui dispozitiv de sortare ecilise în 13 clase de toleranțe, în ritmul fabricației. În prezent se experimentează partea electronică a dispozitivului.

Prin aplicarea acestuia se va îmbunătăți considerabil rezistența și calitatea lanțurilor cu role care se folosesc în industria petroliferă. Astfel, va spori competitivitatea acestor produse pe piața mondială.

Maistrul Ion Blot, împreună cu muncitorul Udo Dengel, a realizat un dispozitiv mecanic pentru măsurarea pasului eciliselor de lanț petrolifer. În felul acesta se înlocuiesc vechile dispozitive al căror proiect de cost era ridicat și care se foloseau la gama destul de variată în dimensiuni a lanțurilor fabricate în uzine. De menționat că noul dispozitiv, de o construcție simplă, executat în uzină, este universal și aduce o economie de 200 000 lei.

Muncitorul forjor Ilie Lazăr, ajutat de un colectiv format din colegi de muncă, a realizat un amortizor pentru presa cu excentric de 400 tone. Prin introducerea lui în procesul de producție sînt înlăturate defecțiunile la operația de ștanțat ecilise, defecțiuni care făceau ca zilnic presa să nu funcționeze cîte două-trei ore. Acum, randamentul mașinii a crescut cu 45 la sută, facilitînd creșterea substanțială a productivității muncii.

Tehnicianul Viorel Olaru, urmărind economisirea de materii prime

Deschiderea Concursului și Festivalului internațional „George Enescu”

Eveniment artistic de amploare internațională, mare sărbătoare muzicală a țării noastre, cel de-al V-lea Concurs și Festival internațional „George Enescu” a început sîmbătă seara prin festivitatea din sala Palatului Republicii.

Ca de fiecare dată, această manifestare trienală a polarizat atenția opiniei muzicale de pretutindeni, desfășurîndu-se în spiritul unei frumoase tradiții. Prin participarea unor muzicieni și formații muzicale de renume, prin valoarea manifestărilor pe care le cuprinde, de-a lungul a trei săptămîni, actuala ediție se anunță deosebit de interesantă atât pentru slujitorii muzicii cît și pentru publicul larg.

Festivitatea inaugurală a însemnat un nou și solemn omagiu adus ilustrului creator și muzicii românești, omagiu care a reunit, în aceeași sală, numeroase personalități oficiale ale țării noastre, alături de reprezentanți de frunte ai vieții muzicale internaționale și românești, tineri interpreți participanți la concurs, alți oameni de cultură și artă, ziaristi, precum și sefi ai misiunilor diplomatice acreditate la București și alți membri ai corpului diplomatic.

Deschizînd festivitatea, compozitorul Ion Dumitrescu, președintele Uniunii Compozitorilor și al Comitetului de organizare, a adresat un cald și prietenesc salut oaspeților străini sosiți la București din 45 de

țări și 5 continente — tineri concurenți, membri în jurți, invitați de onoare, precum și tuturor celor prezenți în sală.

A luat apoi cuvîntul Pompiliu Macovei, președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, care a relevat însemnătatea Concursului și Festivalului internațional „George Enescu” pentru viața culturală a țării noastre, rolul său în activitatea muzicală europeană.

În numele municipalității bucureștene, Ion Cosma, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al municipiului a urât bun venit participanților din țară și de peste hotare la actuala ediție a Concursului și Festivalului internațional „George Enescu”.

A mai luat cuvîntul Andrei Mărescotti (Elveția), președintele Federației Concursurilor internaționale de muzică.

Seara inaugurală s-a încheiat printr-un concert festiv susținut de orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu”, care, sub bagheta dirijorului Mihai Brediceanu, si împreună cu corul filarmonicii bucureștene, dirijat de Vasile Pîntea, a interpretat una din capodoperele enescuene — Simfonia a III-a în do major. Primul concert din programul festivalului s-a bucurat de o frumoasă primire în rîndul asistenței, care a aplaudat călduros.

În sala mică a Palatului Republicii a avut loc sîmbătă tragera la sorți a ordinii de prezentare, în prima etapă, a celor peste 100 de tineri din 24 de țări, participanți la cel de-al V-lea Concurs internațional „George Enescu”.

Începînd de duminică, de la ora 9, concurenții la secția canto se vor prezenta în fața juriului, în sala Ansamblului U.G.S.R., cei de la secția de vioară în sala mică a Palatului, iar cei de la secția de pian în sala Ateneului român.

A avut loc, de asemenea, sedinta de constituire a juriilor celor trei secții ale concursului: vioară, pian și canto.

(Agerpres)

Colțul noutăților la librăria „Mihai Eminescu” din Sibiu.

Schimb de experiență

Comitetul sindicatului de la uzina „Balanta” a organizat recent un schimb de experiență pe tema: preocuparea colectivului de muncă pentru dotarea producției cu S.D.V.-uri. Au fost invitați membri ai comitetelor sindicatelor, sefi de secție, maștri, sefi grupelor proiectoare de S.D.V.-uri de la Uzina mecanică Sibiu și I.R.U.M. Cu acest prilej inginerul Eugen Morosan, șeful secției, a prezentat o expunere din care, pe lângă rezultatele obținute pe linia înzestrării producției uzinei „Balanta” cu scule și dispozitive, s-a desprins faptul că la o serie de produse

de înaltă tehnicitate — războaiele automate pentru pasmanterie, mașina de canelat, aparatele de măsură și control — gradul de echipare cu S.D.V.-uri se ridică la peste 3. De remarcă că la bratul de presune, pentru trenul de laminat fier, intrat recent în producția de serie, gradul de echipare a atins 7,5.

Participanții la discuții, printre care Florin Căpățeni, I. Turcu, Gh. Gheorghe și a. au vorbit despre experiența colectivului în asigurarea necesarului de S.D.V.-uri.

RADU SPIREA

Amenajări de străzi

O serie de străzi din zona cea mai industrializată a municipiului Sibiu urmează să-și schimbe în curînd înfățișarea prin acțiunea de amenajare care a început în primăvara acestui an și care se află în continuarea în atenția serviciului de gospodărie comunală și locativă al Consiliului popular al municipiului Sibiu.

Ca urmare a acestei acțiuni, Calea Custeritei, străzile Macaralei, Oteleașilor și Principatele Unite vor deveni adevărate artere de circulație rutieră, ușurîndu-se astfel traficul mare de autovehicule care străbat această importantă parte a orașului.

În numărul de azi

- Rubrica de informații: AZI... AZI... AZI...
- TUDOR ARGHEZI: Ce-ai cu mine, vîntule?

Pag. a II-a

MAGAZIN

Pag. a III-a

ACTUALITATEA INTERNAȚIONALĂ

Pag. a IV-a

Instructaj privind folosirea mașinilor agricole în campania de toamnă

Ieri a avut loc la I.M.A. Sibiu un amplu instructaj în privința utilizării mașinilor agricole în campania de toamnă. Au participat toți inginerii sefi din cooperativelor agricole din zona Văii Oltului și din raza de activitate a I.M.A. Sibiu și Miercurea Sibiului.

Cu acest prilej au fost prezentate cele mai recente cercuiri ale mecanizării în domeniul culturilor grîului, orzului, secarei, cartofilor, sfelei de zahăr și porumbului. În partea teoretică a instructajului s-a pus un accent deosebit pe necesitatea modernizării tehnologiilor de lucru în cultura cerealelor păioase, prezentîndu-se probleme legate de aplicarea îngrășămintelor, pregătirea agrofonului, reglarea corectă a utilajelor folosite în campanie. În partea practică a instructajului s-au efectuat demonstrații de reglaj, de corectare a reglajului, de punere în funcțiune și utilizare a mașinilor agricole folosite în campania de toamnă, insistîndu-se asupra necesității de folosire corectă, cu randament maxim a tuturor tractoarelor și mașinilor anegrate în executarea lucrărilor de sezon.

Imagine de la fabrica „7 Noiembrie” Sibiu. Ciorapii, o dată tricotați la mașinile circulare, urmează a fi cusuți la vîrfuri cu ajutorul unor mașini de încheiat (fotografia noastră)

Foto: Fred NUSS

informații INFORMAȚII informații

Centenarul „Timotei Popovici”

Între diversele manifestări omagiale pe care instituțiile de cultură din județul nostru le organizează marcînd centenarul „Timotei Popovici”, reține atenția expunerea organizată astăzi, la ora 19, la Casa armatei din Sibiu. În cadrul ciclului „Oameni de seamă”, despre figura marelui dirijor și compozitor român va vorbi prof. Carol Comșa.

Pregătiri pentru festivalul „I.L. Caragiale”

În vederea participării la cel de-al VI-lea Festival de teatru de amatori „I.L. Caragiale”, multe formații din județul nostru au început pregătirile preliminare. Unele se află deja într-un stadiu avansat de repetiții, iar altele au trecut la ultima fază de pregătire, aceea a rodării spectacolelor în reprezentații publice. Între acestea se află și formația Casei armatei din Sibiu, care a pus în scenă piesa lui Tudor Mușatescu „Ceomandura”. Spectacolul va fi prezentat as-

tă-seară, la ora 19, pe scena Casei de cultură a orașului Ocna Sibiului.

Spectacol reușit

Pe scena Casei de cultură din Cîsnădie, ansamblul de cîntece și dansuri, de pe lângă Comitetul județean Sibiu al U.T.C., în colaborare cu formațiile artistice de amatori au prezentat joi seara un reușit spectacol artistic. La reușita spectacolului, a cărui coregrafie a fost semnată de I. Văleanu, și-au adus contribuția taraful condus de Sandu Oprea, solistii Gică Constantinescu, Otilia Lupu, Amalia Ursea și Vasile Cotîrlău. I. ANDREI

Seară cultural-distractivă

Astăzi, la ora 19, cabana Simbăta găzduiește artiștii amatori ai clubului „7 Noiembrie” din Sibiu, care în colaborare cu comitetele U.T.C. ale întreprinderilor „7 Noiembrie” și „Drapelul roșu” prezintă aici, pentru a doua oară, o plăcută și interesantă seară cultural-distractivă. Pe lângă piesele de muzică ușoară susținute de orchestra „Andromeda” și solistii săi, în program, figurează momente vesele, jocuri distractive tineresti, și un buchet de alese poezii din lirica românească.

Bilant rodnic după opt luni de activitate

(Urmare din pag. 1)

datorate stabeli preocupări a organelor coordonatoare privind urgentarea perfectării încheierii contractelor și găsirea de noi beneficiari externi. Ceea ce trebuie să dea de gândit este faptul că, față de lunile anterioare la unele unități situația în loc să se îmbunătățească, continuă să se agraveze. Cărmă Combiatului Industrii Alimentare, Combiatului Textil Cismănele, Combiatului Textil Sibiu, „Automecanica” Medias, „Emailul roșu” și altele, unde planul de export nu a fost realizat.

Cresterea potențialului economic al județului nostru, concretizată în realizarea de plina acțiuni, se vede în mare măsură și puneră în funcțiune a noi capacități de producție, înzestrării înzestrărilor cu utilaje perfecționate. După cum este cunoscut, în anul 1970, volumul de investiții este cu peste 500 milioane lei mai mare față de anul trecut, urmând să intre în funcțiune importante capacități de producție. Din păcate, până în prezent activitatea de realizare a planului de investiții decurge defectuos, punându-se sub semnul întrebării realizarea lui integrală. Din volumul anual al investițiilor s-au realizat în 8 luni doar 56,9 la sută și 57,5 la construcții-montaj, înregistrându-se deci o rămânere în urmă cu mai bine de o lună de zile față de cota matematică. Dintre unitățile cu volum însemnat de investiții și care prezintă rămânări în urmă mai mari amintim I.R.E. Sibiu (45,5 la sută), U.P.A. Sibiu (55,5 la sută), Fabrica de geamuri Medias (23,6 la sută), „Emailul roșu” Medias (15,7 la sută), Combiatului Textil Cismănele (41,7 la sută), Uzina mecanică Sibiu (43,8 la sută) etc. Acolo unde a existat o colaborare mai strânsă între constructor și beneficiar, în vederea luării unor măsuri mai eficiente pentru încaadrarea în indicațiile conducerii de partid de a se realiza în fiecare trimestru sau perioadă o producție ritmică, s-au obținut rezultate bune. În acest sens, se pot menționa unitățile U.M.M.N. Copșa Mică (76,6 la sută), „Record” Sibiu (76,9 la sută), I.R.U.M. (97,7 la sută), Interpretație exploatare conducte magistrale (69,7 la sută), Uzina mecanică Sibiu (68,6 la sută), Uzina „Balanta” Sibiu (70,3 la sută). Trebuie însă atenționări antreprenorii generali (Trustul 5 construcții Brașov și L.J.C.M. Sibiu), care n-au asigurat un ritm de lucru satisfăcător pe majoritatea șantiierelor. Nu trebuie uitat că în această perioadă se impune pregătirea lucrărilor anului viitor, crearea fondului de lucru pentru timpul friguros, asigurarea cu materiale, utilaje tehnologice și forța de muncă necesară.

Considerăm că factorii de răspundere din unitățile economice își vor intensifica eforturile în lunile ce au mai rămas din acest an pentru realizarea integrală a tuturor sarcinilor din planul de stat, cit și a angajamentelor luate.

La una din modernele instalații de urzit ale fabricii „Drapelul roșu” Sibiu

Fotog: Fred NUSS

Tudor Arghezi Ce-ai cu mine, vîntule?

Între cititor și opera arghezieană s-a așezat pe nesimțite un zid de prejudecăți cu umbre întinse până și peste ceea ce se mai scrie, destul de rar, în presa curentă, toată lumea închipuindu-și, cum sa înțeleasă adesea, că ne găsim în fața unui caz pe deplin limpezit și clasificat, abordabil în întregime sau în ceea ce este ori pare a fi esențial, unde o nouă propoziție critică nu se mai poate naște pe un teren scutit, chipurile, încluzit definitiv. Trebuie căutate însă alte cărți care duc spre adevărul Arghezi, și una dintre acestea ne-o oferă reeditarea acestor frumoase poeme grupate sub titluri atât de poetice, adăsa la hotarul care împreună și desparte melancolia de simbol: *Ce-ai cu mine, vîntule?* și *Pe o palmă de fărîmă*. Sînt aici cîteva din cele mai frumoase pagini de proză poetică, cu evidente trăsături lirice, din cîte s-au scris în limba română. Și nu sînt singurele. În cazul lui Arghezi, dacă ne gândim — lăsînd la o parte ceea ce s-a publicat în volume pînă acum — la tabelele, bilețele, efemeridele o continuă să rămînă îngropate în zăvoaiele vechii, acoperite de pulbere și uitare.

Aceste „povești ale boabei și ale fărîmei”, și altele asemănătoare ca sensibilitate și vizuine, cîntări suave ale miracolelor existenței, înmărmorate de parfumurile lumii în neînțeleasă renaștere, se constituie ca o replică la duritățile și violențele pamfletului destinat, în genere, osîndirii și nimicirii rețelilor de tot soiul ale spitei omenești. Omul nu mai este văzut ca individ prins în rețeaua relațiilor inter-umane și sociale, ci ca ființă a naturii, ca membru al unei familii cormore unde fiecare vîntule are un rost și împlinse un destin, consumîndu-se în singularitatea tragică a condiției sale, fără a avea — o dată cu esecul existenței — înțiuța ascunselor tulburări ale armoniei Totului. Orice fărîmă este pentru Arghezi un miracol, un semn al atotputerniciei și vitalității Naturii. Ceea ce atropie pe om de înțimprările materiei insuflete din jur este sentimentul originii comune, pusă, cîteodată, pe seama divinității, văzută deseori ca un mister al neconținutei deveniri a materiei vii.

Într-un univers de oglinzi autorul — artistul deci — își contemplant chipul sfîrșindu-se să priceapă dar și să se priceapă, să se explice pe sine

confruntîndu-se cu ceea ce vine în atingere. Correspodente subterane leagă și condiționează tot ce este și devine, dau armonie și unitate spectacolului cosmic. Sentimentul echivalenței de destine prilejuiește reflecția iscoditoare: „Cum te bucuri tu, ca mine, de lumină, și te înfrunzi de întinerire? Ce ai tu, care nu mă cunoști și nici nu poți să știi dacă sînt, cu mine, care te privesc cu uimire și necaz, fără să te înțeleagă? Ce cauți tu pe lume, și ce cauți noi amîndoi?” (Trilohil). Sensul acestei întrebări neliniștitoare revine

un act sublim al lumii terestre, desigur, ei continuă să fie nelușteasă total.

În acest context, Arghezi face reflecții asupra responsabilității muncii artistice și este tentat de paralela artă-natură, cu aplecare interesului și a curiozității spre cea din urmă, nu atât pentru a minimiza puterea creatoare a omului, ci pentru a-și exprima uimirea tot mai îndrăzită față de miracolul natural de la care se pot împrumuta, pe lingă altele, înțelepciune și optimism. Seta de a crea a omului se află în ordinea firii și descinde din aceeași, Creația, artistul întrebă, iar creația este mereu o întrebare pusă victiei, venind îndatorată acestuia: „Tainele, înțelepturile, chinurile, jefele unde au rămas?”. Ca și pentru Blaga, lumea continuă să aștepte cunoașterea, fără a putea fi vreodată epuizată deoarece, zice Arghezi, „natura e mai tare, născocesc și face necentenții”.

ILIE GUȚAN

cartea

obsedant, în alte forme desigur, ceea ce ne îndeamnă să vedem în Arghezi un interpret al condiției umane. Destinul este unul din leit-motivurile acestor poeme, împlinit din tîrîm și slăv. Continuu fascinat produs de frumusețea naturii se asociază astfel cu teama de neființă. Cruzimea destinului este potențată de perspectiva morții, a cărei arăpă filiiie pretutindeni sau, metaforic spus: „Totul se vede urzit pe dedesubt de scrumuri, încheiat din cioburi și din cenușă”.

Moartea continuă să fie și aici o obsesie, dar aceste poeme sînt mai degrabă o explozie a bucuriei de a trăi. Vitalul se află mereu în expansiune. Se poate vorbi și de o devenire, însă senzația este aceea a unor nașteri continue: materia în permanență germinează. Lui T. Arghezi, care are înțiuța fertilității eterne, îi scapă, esteticiste, secretul acestuia și-i rămîne obscur: „Pe cîmpul dintre pomi, iarba e lăsată să răsădă și crește în voie și neștire”. Natura este locul unui spectacol dionisiac: „Vrem fluturi, și fluturii iată-i în hore, dansînd un balet în piercși și pruni”. Însula eminesciană a lui Euthanasius e înlocuită la Arghezi de grădina: aici viața se intrupează și se manifestă cu frenezia. Grădina nu este altă o prezentă reală, ci un simbol care semnifică tocmai perpetuitatea și vitalitatea orgiastică a naturii. Vechea nostalgie paradisiacă se astîmpără în lumea bucuriilor de eden pămîntesc, domestic, închipuit de autor conform cu secretele genezei primare. Eliberată de transcendență, creația se prezintă ca

TIMPUL

Centrul meteorologic Sibiu comunică: vreme în general frumoasă, dar ușor instabilă după-amiaza cînd, local, vor cădea precipitații slabe sub formă de ploaie. Cerul va fi temporar noros. Vîntul va sufla slab pînă la potrivit, din sectorul nord-vestic. Minimele vor fi cuprinse între 8 și 10 grade, iar maximele vor oscila între 19 și 22 grade.

CINEMA

SIBIU: PACEA: Petrecerea (orele 9,00; 11,30; 14,00; 16,30; 19,00; 21,00); ARTA: Adelheid (orele 9,30; 11,45; 14,00; 16,15; 18,30; 20,45); TÎNERETUL: Marile vacanțe (orele 10,00; 12,00; 14,30; 16,30; 18,30; 20,30); 7 NOIEMBRIE: Gaudemus Igitur (orele 10,00; 14,00; 16,00; 18,00; 20,00); INDEPENDENȚA: Cazul sergentului Grisa (orele 11,00; 14,30; 16,30; 18,30; 20,30); MEDIAS: PROGRESUL: Așteaptă pînă se întuneacă (orele 9,00; 11,15; 14,00; 16,30; 19,00; 21,15); TÎNERETUL: Băieți din strada Pal (orele 10,00; 16,30; 18,30; 20,30); UNIREA:

sport...

Rugby, divizia A

Fotbal, divizia C

AZI, cuplaj mixt pe „Metalul”

Cu începerea de la ora 9,00 stadionul Metalul din Sibiu găzduiește două partide care retin deopotrivă atenția amatorilor jocurilor cu balonul oval și rotund. În deschidere este programată înfrîngerea de rugby dintre divizionarele A.C.S.M. Sibiu și Rapid București, iar de la ora 11,00, se va disputa partida de fotbal de divizia C între Independența și Metalul Alud.

Concurs automobilistic

A.C.R. organizează duminică, 6 septembrie, ora 9, în cadrul campionatului național de viteză în coastă un concurs pe hula Mediasului (DN 14 A) la care participă concurenți din toată țara. Din județul Sibiu concurează cunoscuți automobilisti Nicolae Tatu și Udo Krasser.

O declarație a lui Pele

Revista braziliană „Manchete” din Rio de Janeiro a publicat un interviu în care celebrul fotbalist Pele răspunde unor întrebări puse de diferiți specialiști și comentatori sportivi. Astfel cititorii revistei au aflat că Pele intenționează să-și modifice planurile sale privind retragerea din activitatea competițională. În acest sens, „Pele negru” a precizat că el dorește să participe la campionatul mondial de fotbal din anul 1974 în R.F. a Germaniei.

Microunivers industrial medieșan

La Medias, în una din săliile clubului tineretului, a fost deschisă expoziția „20 de ani de activitate industrială în municipiul Medias”. Trezind de la un stand la altul al expoziției te afli parcă în mijlocul celor care minujesc instalațiile de foraj, cele de exploatare a gazului metan, teava de suflat, cuplul de topit sili-clă, strungul, freza, raboteza, presele u-tile, conveierele, mașinile de ștanțat, cele de tras geam etc. Ai impresia că te afli pe șantiere, în fabrici, în uzine, că participi la fabricarea celor expuse. Și atunci gîndul îți zboară spre miile de muncitori, ingineri și tehnicieni care prin munca lor neobosită au făcut ca industria municipiului să prospere an de an, atingînd în cel de-al 26-lea an de la eliberare cote dintre cele mai înalte.

Ne oprim în fața standului Centralei industriale a gazului metan. Parcă îl vedem pe sondor forînd mîla de metan, pe cei de la exploatare, pe cei care montează sute de metri de conducte, pe priceputii muncitori ai Uzinei mecanice gaz metan, pe toți cei care fac util aurul nevăzut. Admirăm succesele lor de la eliberare încoace. La alt stand, privirea se oprește pe minunatele expozate din sticlă, produse ale fabricii „Vitronele”. Nici în închipul pe vestitii mestri sticlari cu teava de suflat la gură, prinsă de mîini vinjoase și învîrtind-o cu dibăcie unui magician „concertind” simfonii de vase, pahare, servicii de tot felul ce înclîntă ochii.

În continuare, admirăm trotinetele, triciclele, masinutele care îi așteaptă parca pe zburlnicii prichindei să le încalece și să zburde cu ele. Dar la „Emailul roșu” nu se produc numai autovehicule pentru copii. Pondere importantă a producției o reprezintă vasele emailate de diferite dimensiuni și dimensiuni, produse care ocupă o mare parte a standului.

Testăturile „Zina”, „Gherghina”, „Viorica”, — rod al muncii harnicilor testătoare de la uzinele textile „Tirnavă” dau expoziției o atmosferă sărbătorească, atmosferă completată cu pantofii, sandalele, ghetele, papucii de casă etc., produse fabricale la „8 Mai”, cu posetele de la cooperativa „Mediasana”.

Vitronele „Stejeri”, „Alunița”, canapeaua extensibilă „Elegant II”, sobole de teracotă, aparatul electric de joasă tensiune, sint doar cîteva din produsele cu care în-

treprinderea de industrii locale își onorează prezenta la expoziție.

Ne oprim în fața standurilor Fabricii de suruburi, uzinei „Automecanica”, Fabricii de geamuri etc. Pe o hartă a țării sînt trecute toate capitalele de județ unde pătînd autotelierile, cisternele pentru lapte și combustibil, autoutilitarele, iar cîteva săgeți indică drumul acestora în Iran, Cehoslovacia, Bulgaria, Ungaria, Vietnam, în Indonezia, Cuba.

De la standul Fabricii de geamuri reținem parbrizele pentru autocamioanele „Carpati” și „Bucegi”, cele pentru autoturismele românești „Dacia”, geamurile securizate plane, scaele radio, geamul emailat securizat și alte sortimente care demonstrează multiplele întreprinderi a gazului produs la fabrica medieșană.

Diferitele produse de panificație, multiplele soluri de vin de Tirnavă, păteurile, haseurile, mezelurile expuse creează vizualizările o imagine bogată a industriei alimentare a municipiului.

Încheind aceste rânduri salutăm inițiativa organelor locale de a deschide această expoziție și aducem elogi fînturilor produselor expuse.

E. SANDU

TELEVIZIUNE

9,00 Deschiderea emisiunii. Văra copililor.
10,00 Viața satului.
11,15 În reluare, la cererea telespectatorilor.
Muzică ușoară interpretată de Florin Bogardo, Doina Badea și Enrico Macias.
12,00 De străja patriei.
12,30 Campionatele internaționale ale României la lupte greco-romane — finala. Transmisune de la Sala Florescra.
13,15 Emisiune în limba maghiară.
14,45 Închiderea emisiunii de dimineață.
15,15 Deschiderea emisiunii de după-amiază. Fotbal.
16,00 Studioul „N”.
18,00 Concursul și Festivalul „George Enescu”.
Transmisune din sala mare a Palatului Republicii Socialiste România.
18,30 Reportaj TV.
18,45 Fotbal: Reprija secundă a meciului C.F.R. Cluj-Dinamo București (divizia națională A).
19,30 Telemagazin de seară.
20,00 Film artistic. Arsenio și Dantela veche.
22,00 Concursul și Festivalul Internațional „George Enescu”.
22,40 Telemagazin de noapte.
Sport.
23,00 Închiderea emisiunii.

File despre o zbuciumată perioadă din istoria poporului nostru

fie singurul beneficiar al puterii în stat. Aceste contradicții au luat forma unor ciocniri între cele mai violente. Pentru a-și păstra propriile poziții primejdioase, dictatura regală a trecut la acte de forță: în aprilie 1938 au fost operate descinderi și au fost arestați o serie de conducători legionari din București și alte localități; mai tîrziu (în noaptea de 29-30 noiembrie 1938) s-a mers pînă la împușcarea lui Codreanu și a altor șefi ai Gărzii de fier.

Faptul că guvernarea care s-a perindat la cîrmă în timpul dictaturii regale n-au avut o bază de masă și nu s-au opus hotărîri preșunilor crescînde ale imperialismului german, cit

și numeroasele concesii făcute legiunilor de Carol, au dus la activizarea puternică a organizațiilor fasciste și proliferare, la instaurarea, în ziua de 4 iulie 1940, a unui guvern net prohitlerist, avînd ca președinte pe Ion Gîrșu, iar ca miniștri — un număr de legionari în frunte cu Floria Sima. Acest guvern a declarat deschis că pe plan extern se va integra „în sistemul creat de axa Berlin-Roma”.

Devenind participant la guvern —

și condusese efectiv politica țării, era direct răspunzător de situația în care se găsea România la sfîrșitul lui august 1940. Politica sa de trădare a intereselor naționale, de înăbușare a libertăților democratice l-au făcut odis în ochii poporului. Incapabil să rezolve criza politică într-un mod care să-l salveze situația, el a adus la cîrmă țării în ziua de 5 septembrie 1940 pe generalul Ion Antonescu — cel ce și-a început cariera de ofițer comandînd o unitate de represie

în lagăre peste 9.000 de luptători comunisti și antifascisti; muli tîrziu au fost condamnați la moarte și executați o serie de luptători comunisti, printre care Filimon Sirbu, dr. Kornhauser, Ada Marinescu, soții Panneth, Petre Gheorghe și alții; a fost organizat pogromul de la Iași unde au fost masacrați peste 2.000 de oameni; au fost asasinat Nicolae Iorga, Virgil Madgearu, generalul Argeșanu și alți demnitari de stat.

Născînd la apăsarea exclusivă a puterii, legionarii s-au ridicat chiar și împotriva grupării lui Antonescu, organizînd rebeliunea din ianuarie 1941, după înfrîngerea careia au fost îndepărtați de la conducerea statului și s-a format un nou guvern — din militari și tehnicieni.

Legînduși definitiv soarta de a-și apăra regimul hitlerist, dictatura antonesciană a acceptat, în scurtă vreme, pîtrunderea în țară a trupelor germane, care aveau în realitate misiunea unor trupe de ocupație, iar după mai puțin de un an România a fost tirată în războiul antisovietic.

În întreaga această întunecată perioadă din istoria poporului nostru, forța cea mai hotărîtă și consecventă în lupta pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice, a intereselor naționale, pentru stăvirea pericolului fascist a fost Partidul Comunist Român — detașamentul cel mai înaintat al clasei muncitoare din România. Folosind o mare varietate de forme și mijloace de luptă, partidul comunist a reușit să pătrundă adînc în lumea clasei muncitoare și să-l atragă în mișcarea antifascistă.

Un puternic răspuns au avut în viața politică a țării apelurile sale pentru unirea într-un front larg a tuturor partidelor, grupărilor și personalităților progresiste, patriotice. Datorită acestui fapt, în lupta pentru apărarea independenței și suveranității naționale au fost antrenate clasele muncitoare, tîrziu, intelectualitatea, pășuri mijlocii ale populației, inclusiv elemente și cercuri ale clasei stăpînitoare, care erau îngrijorate de perspectivele sumbre ale atentării la ființa poporului român de către for-

tele fasciste. În șirul numeroaselor acțiuni revoluționare, oamenii muncii români au acționat de nemănumerate ori împreună cu cei maghiari, germani și de alte naționalități, contribuind astfel la înfrîngerea prieteniei dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare.

În marelui front al luptei organizate de partid, la loc de cinste s-au situat și reprezentanții de frunte ai intelectualității. Hotărîți să slujească idealului păcii și independenței naționale, să contribuie activ la lupta pentru apărarea libertății de gîndire și creație, ei au înfruntat cu curaj asprimea legilor și terorii fasciste. Lucrînd Pătrășcanu, Alexandru Sa-hia, Petre Constantinescu-Iași, C. I. Parhon, Mihail Sadoveanu, George Enescu, Cezar Petrescu, Nicolae Titulescu, Victor Eftimiu și numeroși alții — au imprimat, prin prestigiul lor, o înaltă autoritate acțiunilor antifasciste, atrăgînd în rîndurile apărătorilor democrației, noi și noi militanți.

Referindu-se la lupta și succesele raportate de forțele democratice, patriotice, antifasciste, tîrziu Nicolae Ceaușescu sublinia: „Eroica luptă dusă în acei ani de partidul comunist în fruntea clasei muncitoare și a unor largi forțe progresiste, sub steagul democrației și independenței țării, atitudine lucidă a unor grupuri politice ale claselor conducătoare au stăvilit pentru un timp ascensiunea spre putere a organizațiilor fasciste și înrobirea țării Germaniei naziste”.

Lupta întransigentă și hotărîtă a poporului nostru, condusă cu eroism și înaltă responsabilitate de către partid, a luat o amploare tot mai mare în anii următori. După aproape 4 ani de dictatură fascistă, de rezistență neînfrîcată, poporul român — în frunte cu gloriosul său partid comunist — avea să-și spună răspînd cuvîntul.

Si la spus! Lupta în fierbinte 23 August al anului 1944 — moment care a deschis pagini de neperitoare glorie în cartea de aur a istoriei poporului nostru.

V. TRIFU

Magazin...

Inginerul Gogu Constantinescu

Printre absolvenții Școlii de poduri și șosele din București, în anul 1904 se număra și Gogu Constantinescu, pasionat în afara studiilor de specialitate, și de muzică. Nesatisfăcut de teoria armoniei muzicale, așa cum atunci era expusă în tratatele de specialitate, a căutat să formuleze o nouă teorie care să satisfacă spiritul său obișnuit cu matematica. Și studiile sale au fost înconjunate de succes, creând o nouă știință — sonicitatea — care este bazată pe transmiterea energiei mecanice prin vibrații în lichide. În scopul pătrunderii în tainele noii științe descoperită de el, a doborât principii vechi și anume acela al compresibilității apei, dovedind că apa poate fi compresibilă. De asemenea, Gogu Constantinescu a pornit de la constatarea simplă că sunetele sunt efectul vibrațiilor aerului și că transmiterea lor la distanță constituie o transmisie a energiei într-un mediu elastic.

Figuri de savanți români celebri

Plecând de la aceste legi, după studii îndelungate, el dovedea că dacă vibrațiile pot fi transmise prin tuburi acustice, acestea pot fi transmise și prin tuburi umplute cu lichide, puterea transmisiei în aceste medii putând fi de ordinul a zeci și sute de kilowati, la distanțe de zeci și sute de kilometri.

La conferința ținută în fața plenului Academiei Române, în anul 1919, dezvoltând ca așa cum lumina prezintă unde invizibile de natură undelor infraroșii și ultraviolete, și sunetul prezintă unde neauzibile — infrasonetele cu frecvențe sub 32 vibrații pe secundă și ultrasunetele cu vibrații de peste 18.000 pe secundă. Pentru transmiterea sunetelor în diferite medii a constat că lichidele au o compresibilitate superioară apei. Astfel el a putut demonstra că prin medii lichide reci a putut transmite și energii calorice. Afirmărilor despre compresibilitatea apei le-au urmat experiențele care au dovedit justetea cercetărilor, apa fiind de 1.000 ori mai compresibilă decât oțelul, ale cărui proprietăți erau folosite în practică, la calculul resortelor și la alte aplicații industriale. De aici a reieșit că într-o conductă de oțel, în care se comprimă apa, compresibilitatea oțelului poate fi considerată neglijabilă, fiind de 1.000 ori mai mică decât a apei.

După fundamentarea teoriei a posibilităților transmiterii energiei

în cantități considerabile prin vibrații, datorită compresibilității apei, inginerul Gogu Constantinescu a arătat în continuare membrii Academiei Române că practic a dovedit aceasta și a trecut la aplicarea în industrie a acestor descoperiri, și anume posibilitatea capării acestei energii în receptoare de energie cu randament ridicat. A trebuit să creeze teoria capării energiei sonice (vibrații) transmisă prin lichide, unde născuț s-a servit de analogia cu fenomenele transmisei sunetului și în special de legile armoniei muzicale.

Savantul român Gogu Constantinescu nu s-a mulțumit cu descrierea teoretică a noii științe — sonicitatea — și cu verificarea ei în laborator, ci a obținut o serie de brevete de aplicare în industrie. Astfel, în primul război mondial a brevetat, în 1917, sincronizarea sonicii a tirului mitralierelor de pe bordul avioanelor.

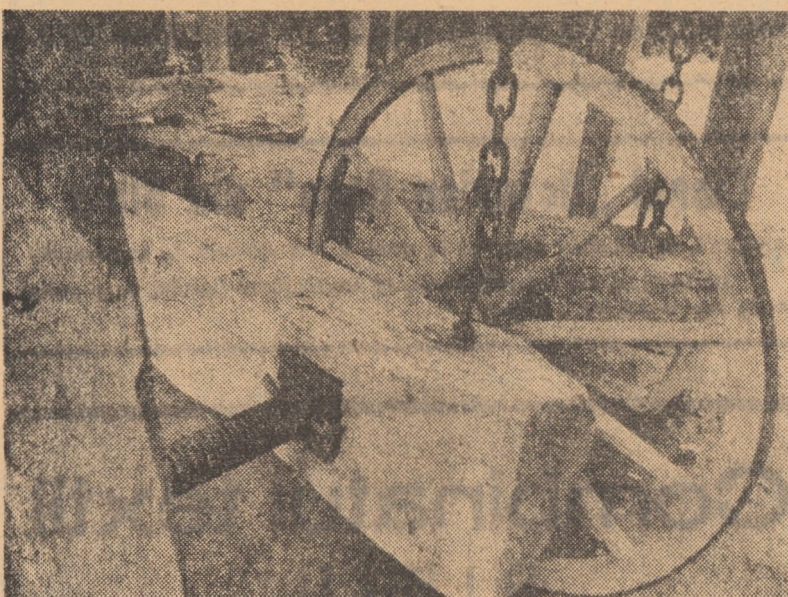
În anul 1917, sincronizarea sonicii a tirului mitralierelor de pe bordul avioanelor.

Alta aplicare tehnică a sonicității este cicoanul sonic. O largă folosire a sonicității o constituie construirea motoarelor sonice, existente azi într-o mare varietate alt sub formă de motoare cît și de generatoare sonice, sincrone sau asincrone — mono și polifazate. Motoarele sonice sînt potrivite pentru distribuția puterii în numeroase aplicații industriale, fiind folosite la mașinile unelte, la tiparele automatizate, locomotive, tractoare, excavatoare, vîncuri, etc. Spre deosebire de motoarele electrice, cu motoarele sonice se pot obține cîmpuri extreme de putere, menținute un timp foarte îndelungat și cu pierderi neglijabile.

O altă aplicație industrială a sonicității este termosonicitatea, adică transmiterea energiei calorice la mari distanțe, fără pierderi considerabile.

Este demn de rețut că sonicitatea — cu domeniile ei infrasonicitatea și supersonicitatea — crează savantului român ing. Gogu Constantinescu, nu necesită investiții mari pentru a putea fi aplicată în practica industrială. De aceea este recomandabil ca uzinele și întreprinderile noastre de construcții de mașini-unelte să folosească în proiectare și creare aplicațiile practice ale sonicității.

Ing. ILIE GIL IONESCU
directorul Universității municipale Sibiu

Teasc pentru storsul turtelor de ulei, unul din exponatele Muzeului tehnicii populare din Dumbrava Sibului

Cimpanzeul

Cimpanzeul Sarah, în vîrstă de șapte ani, a reușit ca, după doi ani de studiu la Universitatea Santa Clara din California, să învețe să citească și să scrie. Potrivit unei stiri publicate de ziarul "Washington Evening Star", Sarah stie în prezent 120 de cuvinte. Psihologul David Premack este de părere că Sarah va putea în curînd să socotească și să fie mai tirziu folosită ca instituție pentru alte maimute.

Despre fachiri, șerpi veninoși și șoricea

Multe popoare primitive credeau că șerpii veninoși au puteri supranaturale. Și astăzi, în colțurile celei mai îndepărtate ale Asiei și Africii există așa-numite biserici ale șerpilor, unde aceștia sînt creșcuți și ținuți la mare cinste. Jocul fachirilor cu cobrela a fost o chestiune de cult, pînă în momentul în care fachirii au descoperit că a provoca o cobră să lăsa din cos cîntind din flaut constituie o mare atracție turistică.

Capacitatea hipnotică a șerpilor — așa cum a dovedit recent biologul Frommhold din R.D.G. — este tot o chestiune de domeniu fantastic. Puterea de hipnoză a șerpilor, se credea, duce victime la nemisă, devenind o pradă ușoară pentru șarpe.

Frommhold a înfirmat această convingere făcînd experiențe cu șoricea. Se stie că aceștia sînt foarte speciosi. Natura i-a înzestrat însă cu o mare curiozitate. "Trenuraul" de spaimă la soareci nu este decît o umare a faptului că aceștia respiră mai repede și mai profund pentru a putea descoperi anumite acțiuni care se petrec în jurul lor. Cînd este confruntat cu un șarpe, șoriceul, ar vrea în primul rînd să știe ce poate

fi acel ceva care cu puțin înainte se misca și dintr-odată a încetat. Și din mare curiozitate merge pînă la gura șarpeului. "Odată", scrie Frommhold, am observat un șoricec care s-a aventurat să facă plimbări print-o grămadă de șerpi veninoși și s-a culcat apoi nu departe de ei. A făcut aceste exerciții acrobactice timp de mai multe săptămîni, pînă cînd într-o bună zi unul din șerpi l-a înghițit.

Minitelevizor

În Japonia a fost construit de curînd un minitelevizor de dimensiunea unui... inel. El cîntărește 25 g iar suma cheltuiții pentru construirea lui ar fi fost suficientă pentru construirea a zece televizoare de mărime obișnuită.

Date demografice

Țara cu nivelul natalității cel mai ridicat este Dahomeyul (54 la mia de locuitori), iar Volta Superioară cunoaște cel mai ridicat nivel al mortalității: 28 la mia de locuitori.

Cea mai nouă insulă

De curînd, în urma erupției unor vulcani subacvatici din Marea Caspică, la 90 km sud de Baku, a luat naștere o nouă insulă. De obicei, aceste insule cum se nasc așa mor, înghițite de valuri. De data asta, desi a trecut o lună de la ivirea ei, insula continuă să trăiască și să-și pastreze dimensiunile de la început: 100 m lungime și 30-35 m lățime. Suprafața ei este formată de roci vulcanice foarte dure care rezistă iureșului mării. Noua insulă a și fost inclusă în harta Marii Caspice.

Salvați tigri!

"A trecut vremea cînd tigrii îngrozeau sale întregi. În prezent, tigrii trebuie apărați de oameni!" a declarat recent un cunoscut zoolog indian, care își motivează astfel îngrijorarea: acum 50 de ani existau în India aproximativ 40.000 tigri, în prezent nu există decît 20.000. Cauza dispariției lor este prețul ridicat al pieilor, fapt care a sporit braconajul. În urma alarmei stîrnită de cercetătorii s-au luat și măsuri: în 10 din cele 17 state ale Indiei a fost interzisă, pentru cîtiva ani, vîntoarea de tigri.

Deosebirea girafelor

Cercetătorii faunei africane au stabilit că pe întreg continentul nu există două girafe identice. Diferențele petelor pe pielea înălțelor animale este tot altă de variată ca și a liniilor palmare la om.

Electronica

În grădina botanică

Recent, în Grădina botanică din Soci, printre copaci și plante exotice, a fost instalată o mașină electronică de calcul care ajută pe cercetătorii să stabilească cu exactitate creșterea copacilor în funcție de o serie de factori.

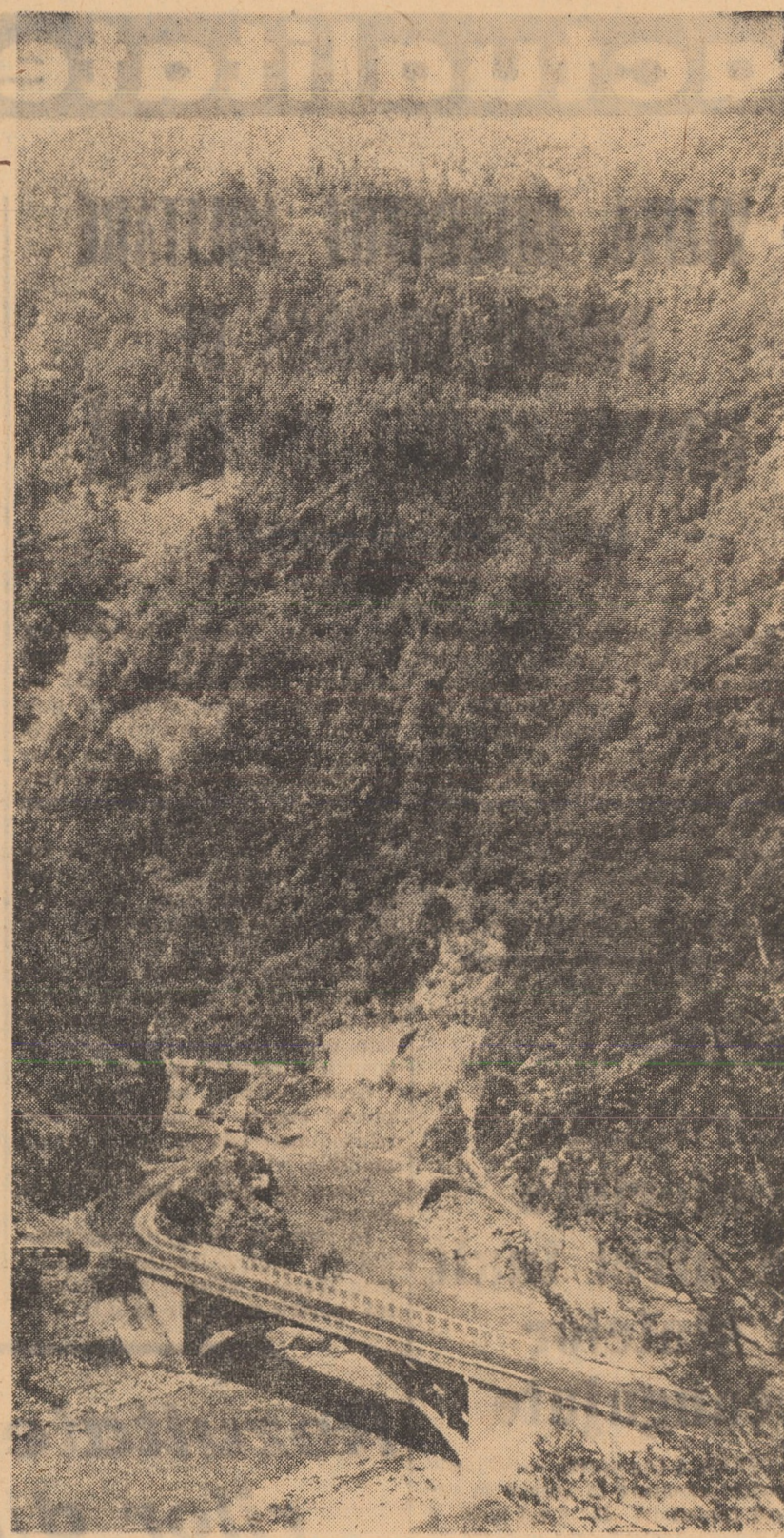
șah

Majoritatea temelor prezentate pînă în prezent în această rubrică au la bază diferite combinații de elemente strategice cunoscute. Fantazia creatoare a problemistilor epuizînd mai toate posibilitățile de combinare, compozitorii au găsit modul de imbogățire a tematicii prin introducerea ideii de schimbare a jocului și, deci, a maturilor. Astfel, au apărut teme moderne, la care, în schimbul combinațiilor de elemente strategice, am găsit desigur jocul în două sau în mai multe faze, ceea ce are drept scop îngreunarea muncii dezlătoare. Care descoperă, pe lângă jocul aparent, o serie de încercări mai mult sau mai puțin fine, avînd și cîte o răsturnare unică mascată, sau fiind nevoit să aleagă, din mai multe variante omologhe, una care duce la dezlătoarea problemei.

Este interesantă și ideea schimbării a dat naștere la cîteva mecanisme originale, care au devenit un continut de sine stătător al problemei. Unui astfel de mecanism s-a acordat o atenție deosebită, rezultînd un grup destul de numeros de probleme, la care acest mecanism a evoluat începînd din decenul al cincilea și pînă în prezent. Este vorba despre:

MECANISMUL VECTORILOR

În matematică se numește "vector" un segment al liniei drepte, la care se la în considerare, pe lângă o direcție, și un anumit sens, adică pornind dintr-un punct și vizînd un alt punct. Prin analogie, se poate formula la astfel de noțiuni și în șah cu privire la clucă figurile negre de acțiune lungă îndreptate în aceeași direcție. În procesul dezlătoare problemelor lupta se desfășoară totem în jurul acestor linii (vectori).

Defileul Jiului

Foto: N. MOLDOVEAN

De ce se rotesc planetele?

O ipoteză referitoare la geneza rotirii planetelor în jurul axei lor — de la Apus spre Răsărit — a fost formulată de omul de știință sovietic Rolan Kiladze.

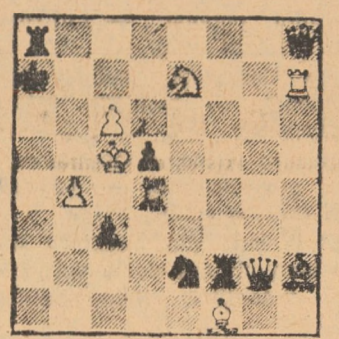
El consideră că, cu cîteva miliarde de ani în urmă, cînd se nășteau planetele, din zona circumsolară au căzut pe ele particule care se deplasau pe traiectorii extrem de complicate. Lovindu-se pe suprafața planetei în curs de naștere, ele o împingeau într-o singură direcție.

Calculul lui Kiladze ar arătat, de asemenea, că lungimea unei zile și nopți depinde de maza planetei și de distanța ei pînă la Soare. Cu cît o planetă este mai mare și cu cît este mai aproape de Soare, cu atît acest interval de timp este mai scurt.

Rezultatul a fost obținut de Kiladze, în urma unor calcule efectuate la un calculator electronic în care s-a introdus un program al unei probleme de mecanică cerească privind mișcarea a trei corpuri sub influența atracției reciproce.

Astrofizicianul gruzin a efectuat calculele sale pe baza teoriei care ține seama nu numai de influența atracției solare asupra particulelor care cad pe planete, ci și de acțiunea asupra lor a planetelor ce se formau în acea vreme.

281. E. HASSBERG
Pr. 1. "Nadrez Brasileiro", 1947

2x (9-7)

La problema de mai sus, bateria albă (C-T) de pe horizontala a 7-a este supravegheată de două figuri negre de acțiune lungă — D și T2.

Dezlătoarea problemei, cîtorii vor constata fără greutate că aici mecanismul de dezlătoare este combinat cu corecția neagră, rezultînd în cele două variante tematice, la apărarea de gradul II, un joc interesant al bateriei albe. Pentru dezlătoarea completă vom acorda 3 puncte.

Dezlătoarea problemelor

278. a) 1.Tg7 f4 2.Nb7 Nd6x; b) 1.Tb7 f3 2.Nc7 Cc6x.

277. I. 1.Cc3 Nf6 2.e6 Td4x; II. 1.Cg7 Tb5 2.Nc6 Ng3x. Tema "Pickabish" are loc la mutarea a doua la neagră.

278. I. 1.Nc6 Td4 2.Rf2 Tg4x; II. 1.c6 Nd4 2.Rf4 Nf2x. Tema "Pickabish" are loc la prima mutare a negrului, iar "Grimshav" — a albului.

Ambele soluții se încheie cu "maturii Andersen": interceptarea figurii proprii urmată de un mat prin dezlătoare.

A. F. I.

MEDICINA

Combaterea cariilor dentare

Una din metodele moderne cele mai eficiente de combatere a cariilor dentare este fluorurarea apei potabile. Dar această măsură nu este aplicabilă carile și nu împiedică pe deplin evoluția acestei boli cronice.

Dr. Robert Harris, de la Institutul tehnologic din Massachusetts, consideră că în dezvoltarea cariilor dentare joacă un rol important zahărul și că, în afară de fluor, trebuie folosită încă o substanță.

În urma experiențelor efectuate împreună cu dr. E. Nizel, pe rozătoare, dr. Harris a constatat că adăugarea fosfaților a redus în unele cazuri numărul cariilor în proporție de 95%. Rezultate bune s-au obținut prin adăugarea în alimente a 2% fosfați, adică aproximativ tot atîtă cît se elimină în procesul prelucrării produselor alimentare naturale.

Eficiența fosfaților depinde de anioni sau cationi, precum și de produsele alimentare în care se adaugă fosfați. Pe cobai s-a stabilit că cel mai eficient dintre fosfați este trimesofosfatul de sodiu, care reduce numărul cariilor în proporție de 78%.

Pe oameni s-au efectuat, deocamdată, numai 4-5 experiențe, ale căror rezultate nu sînt încă concludente. În aceste experiențe nu s-a folosit însă trimesofosfatul de sodiu.

La un grup de 500 de copii s-a cercetat efectul dietei la un mic dejun alcătuit din produse făinoase cu adăos de dihidrofosfat de sodiu în

proporție de 1%. Prin aceasta s-a obținut reducerea incidenței cariilor dentare cu 30%.

În cursul cercetărilor efectuate la centrul medical al Universității din statul Indiana, dieta din făinoase cu adăos de fosfați a permis reducerea incidenței cariilor dentare cu 48-55%.

Interesul deosebit față de fosfați este determinat și de faptul că ei au un efect suplimentar, intensificînd acțiunea compusilor de fluor.

Mecanismul de acțiune a fosfaților nu a fost studiat deocamdată. Cercetătorii presupun că fosfații au acțiune locală în cursul procesului de digestie a alimentelor. Acțiunea generală a fosfaților asupra organismului nu este încă studiată în măsură suficientă. Dar, rezultatele experiențelor efectuate arată că folosirea combinată a adăosurilor de fluor și fosfați deschide mari posibilități pentru combaterea cariilor dentare.

În cadrul colecției de manuscrise de la Arhivele statului din Sibiu se află un interesant manuscris de fizică experimentală, care a rămas necunoscut istoriografului nostru științific, fiind semnalat pînă în prezent numai sub aspect istoric. Prin el se atestă, după anul 1711, pătrunderea timpurie în Transilvania a marilor descoperiri științifice, demonstrate alt de genial de I. Newton în domeniul fizicii și matematicii.

În toamna anului 1710, cînd principile lui Newton cuceriseră Europa, asigurîndu-i triumful științific în politica unor dispute prelungite, călătorea la Londra un tânăr transilvănean cu temeinice cunoștințe de limbi străine, călăuzit de dorința de a cunoaște "în situ" opera celebrului savant englez.

În Anglia, el frecventase apoi ca "auditor" cursurile Universității din Oxford, și în continuare cele de la Cambridge, unde la renumita catedră "Iucas" Newton a predat pînă în anul 1701 vestitele sale cursuri de algebra, aritmetică, optică și astronomie. Conspicue sale de fizică a călăuzit, împreună cu alte cursuri de medicină, un manuscris de valoare, în care pe unele file, sînt trecuți profesorii Keill John, Wiston Williams și Ditton Humphrey, de la catedrele de astronomie și fizică ale celor două universități frecventate și care susțineau în lucrările lor prioritățile geniale-

lor teoriilor ale lui Newton în domeniul fizicii și matematicii.

Pe prima pagină a manuscrisului la fost consemnată, alături de titlul "Prelegeri de fizică experimentală", data cînd tânărul român a fost la Londra, anul 1710 și 1711, după care urmează o prefață introductivă — în limba engleză — despre fizică.

În primul capitol, intitulat "Introducere în algebra", studentul transilvănean lucrează cu polino-

indul și studiile cu un capitol de trigonometrie sferică cu aplicații în astronomie.

În cursul anului 1711, după ce părăsese Anglia și studiile de fizică și matematică, tânărul român începe să frecventeze, la Universitatea din Leyda și la Amsterdam, în Olanda, cursurile de medicină ale vestitului profesor Boerhaave Hermann, apreciat ca unul din cei mai celebri medici ai epocii moderne. În prelegerile

buția adusă de istoricul P. Cernovodeanu de la Institutul "N. Iorga", comparînd diferite date documentare și bibliografice, după consultarea unui album de călătorie de la începutul secolului al XVIII-lea, în care se află și un autograf de la Newton, lucrează editată în anul 1961 de Academia de științe din București, cercetătorul presupune că autorul manuscrisului este Păpăl Păpăl Francisc junior, de profesie medic, fiul cunoscutului filolog și om de știință Păpăl Păpăl, care s-a făcut remarcant în Transilvania prin multe lucrări de interes științific.

În legătură cu această identificare, există și o altă ipoteză, mai puțin probabilă, lipsită de argumente documentare, că autorul ar putea fi G. Vette, un alt student transilvănean.

Dacă prelegerile extrase din fizică și matematica lui Newton n-au beneficiat în decursul vremii de un studiu științific competent, faptul nu trebuie să surprindă, cîci înregistrarea lor în arhivele sibiene s-a făcut destul de tîrziu, abia la începutul secolului nostru, sub un titlu destul de vag, care semnalează succint "Diferite tratate de fizică, matematică și medicină scrise în limbile engleză și latină la Bondon și Beyden", după cursuri universitare din anul 1710 — 1711.

Manuscrisul sibiian, prin conținutul său prețios, atestă documentar interesul stîrnit pînă pe meleagurile noastre de marile descoperiri științifice făcute de Newton, aducînd în patrimoniul istoriei științei din țara noastră primă mărturie contemporană a cunoașterii operei ilustrului savant englez.

MIRCEA STOL

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Cu înțirare separată. 2. Liniștea mult dorită... — Între paralele și meridianele. 3. Au pe vine-ncoace... 4. Răsare imediat — Duf... usor! 5. Truș de stilouri — Tras la centru. 6. Slab din fire. 7. Tîm... nordic! — Cuprins de praf... — Media... zecel! 8. Sîm-banca lui... 9. Erou și nu preal... — Nume... mare! 10. Te scoate din impas.

VERTICAL: 1. Sîm-banca portii. 2. Purcelus... — Nou de calitate. 3. Seful masinilor... — Verbul "ab-oriu"! 4. Bun la bătrînețe. 5. Plină de gratii... 6. Le-ral... 7. La vîrstă ei, stringe tot! — Lac în... Ca-

Dezgărea careului

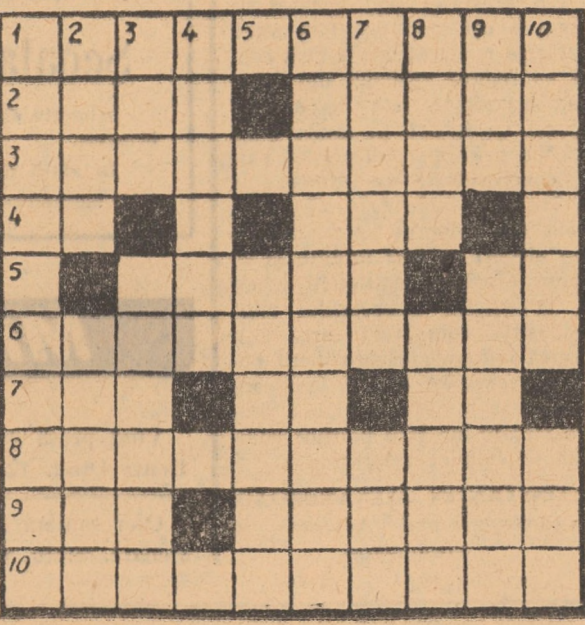
CUCI... ÎNTR-UN PĂTRAT

apărut în ziarul nr. 784 din 30 august

1. CHERNETICA — NURCI 2. RATEURI — RASA- 3. ATR — CI — TUA — SPECII 4. CIREȘ — NISIP — O — N — 5. — I — CITA — CORALI — CI 6. CINCINAT PAVELESCU 7. CI — RD — RATACTOR — P 8. — CICALITI — SAN — PE 9. CIPARI — VG — R — RAR 10. PR — EC — FALCI — PORCI 11. RD — UPU — OCARIT — 12. IO — DROMADERI — 13. ATERIZAT — RAMASA 14. NEGOCIAT — CIO-CIOSAN.

nadal! 8. Slăviți în vocaturi... — Tot mai intens... (pop.) 9. Face umbră pămintului... — Stil aparte. 10. lucrează la cazane... — Fenomen?

ION ROMAN

Magazin...

PE URMELE LUI NEWTON

Prelegeri manuscrise din opera savantului englez aflate la Sibiu

me și pune în ecuație și rezolvă probleme după algebra lui Newton. În capitolele următoare se ocupă de teoria curbelor și a derivatelor extrase din optica lui Newton, alături de care înserează un capitol din lucrarea profesorului H. Ditton despre derivata teoriei curbelor. Completează apoi conștețele sale cu părți din fizica profesorului J. Keill, după care revine din nou la analiza matematică a lui Newton și la capitole din "Principiile matematiche ale filozofiei naturale", înche-

de medicină ținute de acest ilustru profesor, unde numărul studiilor veniți din toate țările europene era în continuă creștere, studentul transilvănean își notează capitole despre noile medicamente cît și despre valorarea lor terapeutică în diferite tratamente, luîndu-și în cele din urmă diploma de doctor în medicină.

Autorul acestui prețios manuscris, care atunci în timpul studiilor nu și-a semnat conștețele de fizică și medicină, a fost identificat abia de curînd prin contri-

